

Adam Fish
Rachel Ben Ari (Bar Rav Hay)
Moshe Parzenchevski
Gilat Vizel-Saban
Dror Goldstein
Tamar Gutgold-Cohen
Irit Hocherman (D.Sc)
Yuval Adler
Gili Shefer (Yoffe)
Itay Freiman (M.B.A)
Eran Aloni
Rinat Reznik
Shachar Hofmann
Roi Spivak
Tzachi Fistel
Heli Dankner-Kohn
Sivan Shor Vardi
Michal Segal Arnold (Ph.D.)
Mor Adler

אדם פיש
רחל בן-ארי (בר רב האי)
משה פרזנצ'בסקי
גילת ויזל-סבן
דרור גולדשטיין
תמר גוטגולד-כהן
עירית הוכרמן (D.Sc)
יובל אדלר
גילי שפר (יופה)
איתי פריימן (M.B.A)
ערן אלוני
רינת רזניק
שחר הופמן
רועי ספיבק
צחי פיסטל
חלי דנקר-כהן
סיון שור ורדי
מיכל סגל ארנולד (Ph.D.)
מור אדלר

חיפה, 10.8.11
מספרנו: ח/ 285

שלום רב,

הנדון: פסיקה חדשה – הזכות לעיין בבחינה כדי להגיש ערר על הציון שנתקבל בה
עת"מ 18649-04-10 רון חביב ואח' נ' מדינת ישראל – משרד הבריאות ואח'

אעדכנכם בפסק דין של בית המשפט לעניינים מנהליים בדבר מימוש זכות ערעור על תוצאות בחינות ההסמכה במקצוע האופטומטריה.

תמצית העובדות:

העותרים נכשלו בבחינת ההסמכה הממשלתית באופטומטריה ופנו למנהל האגף לרישוי מקצועות רפואיים במשרד הבריאות (להלן: "מנהל אגף הרישוי") בבקשה לעיין בטופס הבחינה ולקבל פירוט על הטעויות שנפלו במבחניהם. מנהל אגף הרישוי דחה את בקשתם ולא אפשר לעותרים לעיין בטופס הבחינה ולקבל פירוט על טעויותיהם.

העותרים עתרו לבית המשפט בבקשה שיוורה למשיבים להעביר לידיהם עותק מהבחינה וכן פירוט של הטעויות שנפלו במבחנים, כולל האסמכתאות והנימוקים שבגינם נפסלו תשובות העותרים. חשוב לציין כי בחינת ההסמכה נערכה במתכונת של שאלות רב ברירה (הידוע גם כ"מבחן אמריקאי").

בתקנות העיסוק באופטומטריה (בחינות רישוי) התשנ"ג – 1993, המסדירות את כל הקשור בבחינות הרישוי בתחום זה, נקבע כי נבחן שנכשל בבחינה רשאי לערור על החלטתה של ועדת הבחינות לפני מנכ"ל משרד הבריאות. בתקנות לא נכללו הסדרים ספציפיים לגבי אופן מימוש זכות הערעור, ומכאן הצורך בעתירה.

לטענת העותרים, זכות הערעור כוללת בחובה גם את הזכות לקבלת החלטה מנומקת ולעיון בתשובות הנכונות על מנת שיוכלו להבין במה שגו בתשובותיהם, ובכדי לאפשר להם לגבש עמדה כבסיס להגשת הערעור. לטענתם, קבלת עותק מהבחינה, לרבות פירוט שגיאותיהם וציון התשובה הנכונה, כמו גם

שד' מוריה 50 חיפה 34572 פקס: 04-8370231 טל: 04-8371505 Tel: 50 Moriah Ave. Haifa 34572

www.bf-law.co.il

E-mail: all@bf-law.co.il

הנימוקים לפסילת התשובות והאסמכתאות לכך מבססת את התשתית העובדתית לצורך הגשת הערר על תוצאות והליך בדיקת הבחינה.

המשיבים טענו כי מתן אפשרות עיון כפי שהעותרים דורשים, תשבש לחלוטין את הליך הכשרתם של אופטומטרים בעתיד, היות ומאגר השאלות לבחינות ההסמכה מוגבל ביותר ומשמש את אותן הבחינות בכל השנים. עוד ציינו המשיבים כי בגלל שכל נבחן שנכשל בבחינה יכול לגשת לבחינות נוספות בעתיד ללא הגבלה, פרסום הבחינה עלול לחשוף את השאלות לעיני כלל הנבחנים ובהכרח יסכל את מטרת הבחינה שהינה בדיקת הידע והכשירות של הנבחנים לשם שמירה על בריאות הציבור.

עוד הוסיפו המשיבים כי הדרישה לקבלת נימוקים ואסמכתאות לתשובות הבחינה משוללת כל יסוד הן משום שרשימת הספרות הדרושה לבחינה, אשר ממנה נלמדות התשובות, ממילא מתפרסמת מראש ומכיוון שהבחינה נכתבה ונבדקה על ידי המומחים בתחום על סמך ידיעותיהם המקצועיות והנרחבות.

פסק הדין קיבל חלקית את טענות העותרים וקבע:

- הליך הערעור נועד לאפשר לנבחן שנכשל בבחינה להצביע על פגמים שנפלו, לטענתו, בבחינה ובהליך בדיקתה. להשגת תכלית זו יש לאפשר לנבחן לעיין הן בשאלות שהשיב עליהן תשובות לא נכונות, והן בתשובות הנכונות לאותן שאלות. לדברים אלה משנה תוקף כאשר הבחינה נערכת רק פעמיים בשנה וכשכישלון בבחינה מונע את שילובם המקצועי של הנבחנים בתחום האופטומטריה. זאת ועוד, הואיל וערעור על תוצאות בחינה חייב להיות מבוסס ומנומק, ודורש השקעת זמן ומחשבה, יש לאפשר את העיון בפרק זמן סביר, ובמועד נפרד ממועד הערעור.
- זכות הערעור הינה זכות חיונית המאפשרת לנבחנים שנכשלו לחשוף תקלות שנפלו בשאלות או בבחירת התשובות הנכונות המתאפשרת רק כאשר הנבחנים יוכלו לעיין בבחינה ולעמוד על הפגמים שנפלו בבדיקתה, באופן ניסוח השאלות או בבחירת התשובה הנכונה עבור כל שאלה.
- בהתייחסו לחשש המשיבים בדבר פגיעה בטוהר הבחינה או ביעילותה, קבע בית המשפט כי האינטרס של שמירה על מאגר שאלות, לשם שימוש חוזר בבחינות עתידיות, אינו מצדיק פגיעה בזכות הערעור שעומדת לנבחנים, הקבוע בחקיקה.

סיכומו של דבר, נקבע כי לצורך מימוש זכות הערעור באופן ראוי ויעיל, נגזרת ממנה גם הזכות לעיין בשאלות ובתשובות שבהן נכשל הנבחן. משכך, **על המשיבים לאפשר לנבחנים שנכשלו בבחינה לעיין במשרדי המשיבים בשאלות שבהן שגו, וכן בתשובות הנכונות לאותן שאלות, זאת במועד נפרד ממועד הערעור. הנבחנים יוכלו לרשום לעצמם הערות, אך לא יותר להם לצלם את החומר או להעתיקו. במקביל, יתאפשר פיקוח על תרשומות הנבחנים שנערכות במקום בו מתקיים העיון בבחינה, בין באמצעות עיכוב התרשומות לבדיקה ובין אם באמצעות צילום העתק של התרשומות כדי שהנבחנים לא ינצלו את זכות העיון להעתיקן של השאלות והתשובות הנכונות.**

ביהמ"ש לא אפשר לנבחנים המערערים על כישלונם בבחינה, לקבל, בנוסף לשאלות שבהן שגו ולתשובות הנכונות לגבי אותן שאלות, פירוט של נימוקים ואסמכתאות מחומר הלימוד בגין בחירת התשובה הנכונה וציון כי החלטת המשיבים שלא למסור את הנימוקים והאסמכתאות לכל תשובה, אינה חורגת ממתחם הסבירות ובפרט כשמדובר במבחן הכולל שאלון מסוג רב ברירה, הכולל עשרות רבות של שאלות, וכאשר התשובות נבחנו על ידי גורמים מקצועיים.

בכבוד רב,

גילי שפר, עו"ד

עורכי דין ונוטריון

רחל בן ארי, אדם פיש ושות'

Rachel Ben Ari, Adam Fish & Co.

LAW OFFICES & NOTARY